

Edgar, vem är Muktada Asadr, han som kan mobilisera folk och storma en ambassad så här? Muktada Asadr kommer från en religiös familj och bär den svarta turbanen som innebär att han härstammar från profeten Mohammed.

Han är en melisman, en religiös ledare och kungamakare i Irakisk politik.

Det här är Dagens Eko med Lena Nordlund. I dag om Muktada Asadr, melisledaren som står bakom protesterna mot Sverige.

Den sol idag i juni och folk samlas vid mosken på Södermalm i Stockholm.

Det är Ed, en viktig högtid för muslimer. Många är finklädde, men inte alla.

Poliserna beviljar att en manifestation på platsen. Det är en 30-årig man från Irak som ansökt om att få demonstrera om Koranen.

Han är klädd i ljusa kläder och vita snikers och har med sig en Koran.

Han lägger en skiva bacon bland sidorna i Koranen och driver också ut sidor för att torka skorna med och händer eld på några sidor.

Han har en megafon som han ropar i. Polisen står på lite avstånd och håller koll.

Bakom ett kravallstaket precis utanför Moskén ser man hur några äldre försöker lugna några yngre, mycket upprörda män.

Det här är bara en i raden av manifestationer de senaste månaderna där Koranen varit måltavla och där muslimer och muslimska ledare runt om i världen har reagerat starkt.

Så också den här gången.

Dan efter stormar grupper av män den svenskampasaden i Bagdad.

De bränner en regnboksflagga och stormningen sker på uppmaning av den skitiska ledaren Muktada Asadr.

Och det här är bara början.

Gäster Edgar Mannheimer, reporter på Ekoot.

Edgar, när hörde du talas om Muktada Asadr för första gången?

Ja, som var tio år gammal när Irakkriget inleddes hörde först talas om Muktada Asadr under den Irakiska proteströrelsen 2016 ungefär.

Då lyckades han mobilisera uppåt en miljon Irakier i protest mot korrruption och ett trögflytande politisk system.

Men han har varit en mäktig ledare i Irak sedan USA invaderade år 2003 och störtade diktatorn Saddam Hussein.

Muktada Asadr kommer från en välkänd och viktig skitisk religiös familj i Irak.

Hans pappa mördades år 1999 efter att han öppet kritiserat Saddam Hussein.

Så det var inte fören Saddam Hussein störtades som den yngre Sadr kunde bli en ordentligt offentlig profil.

Bland det första han gjorde var dels att rikta hårt kritik mot den amerikanska och västadska occupationsmakten.

I en intervju med amerikansk tv sa han att Saddam var den lilla ormen men att USA är den stora ormen.

Och ganska snabbt så bildade han en milis. Det är alltså Jajal Mehdi, Mehdi Armin.

Vad betyder det?

Mehdi betyder ungefär messias och det är ett koncept inom kitisk islam att man väntar på att messias ska återvända.

Och det är lite liknande den kristna ideen om messias.

Amerikanska truppförstärkningar i Irak föreberedelser efter de senaste dagarna skiamuslim ska upprord mot occupationstrupperna.

Och då utköpade han ett grillakrig mot USA och var ganska framgångsrik till amerikanernas förvåning.

Milisen har också anklagats för övergrepp mot civila och för att ha organiserat dödspatruller och mördat politiska motståndare.

Så vid den här tiden i början av 20-talet var han någon sorts paramilitär ledare?

Ja, det kan man säga.

Det andra han gjorde var att utfärda en fatwa, ett religiös dikret som tillät den stöld och plundring som pågick i efterdyrningen av att Saddam Hussein sturtades.

Han sa att ni får plundra, ni får ta möbler och vitvaror och så vidare så länge ni betalar en skatt till min rörelse.

Hans en implicit retorik, att de som utför den största plundringen är eliten som forskade pengar ute i landet.

Så att Sadder på något sätt ställde sig på de fattiga sida och gav något slags gröntecken och det är klart att ni ska ta för er också.

Sådant sorts sanctionerad och organiserad plundring då på något sätt.

Hur var det då?

Det ser väl ut som plundringar brukar göra. Irakiska män och kvinnor i alla åldrar tar för sig av möbler, mat, vitvaror, elprodukter.

En kvinna balanserar vita flitlådor på sitt huvud medan en grupp män försöker bära en tung byrå i trä ut ur en möbelaffär.

Men de har ändå någon sorts koll på vad som plundrade stå?

Jag vet inte hur mycket de har koll, men de har nog koll på skatteintäkterna från den här plundringen.

Samtidigt så börjar han etablera olika välgöringsprojekt, framförallt i Bagdad, i fattiga skitiska delar av Bagdad.

Han fyller tomrum när den Irakiska staten kollapsade, så han delade ut mat och medicin och skapade olika institutioner som bara hade försvunnit.

Så sväl gör det, precis.

Efter 11 år, ekonomin i Bagdad är stort.

Måten föräldrar är vitlåd, särskilt för att pengarna är bäst.

Bara stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort.

Det var ett ganska välmående, i alla fall ekonomiskt.

Och sen, förstås, när Saddam Hussein störtades så blev det en enorm fattigdom. Det var nästan svält.

Det var fattigt, säger du, var det just fattiga Irakier som och Dada Asadr vände sig till?

Ja, precis.

Det gjorde att han blev väldigt populär bland fattiga skitiska Irakier, som bor i den fattiga stadsdelen i Bagdad, Sadr City, som har fått sitt namn från den äldre Sadr, alltså Muktadda Sadr's pappa, som Saddam Hussein dödade.

Under Saddam Hussein's diktatur hette stadsdelen Saddam City.

Så den har en viss historia, vem som ska representera den här stadsdelen.

Det här var ju 20 år sedan, han måste vilja ha varit ganska ung då, Muktadda Asadr, och han fick ändå ett sånt här stort inflytande.

Hade det då med familjen och hans pappa att göra?

Ja, när Saddam Hussein störtades så var Muktadda Sadr bara 28 år gammal.

Trots att han kom från en ansedd kihitisk familj och har tung religiös legitimitet,

så verkar han ha skippat ganska många religiösa studier,

och han har liksom inte gått hela vägen till att bli Ayatollah som hans pappa.

Istället så verkar han ha gått in för krigföring och politik,

men han har alltid klätt sig i olika roller.

Vadå för roller?

Som vi uppnämt så är han ju en religiös ledare, han är ledare för en paramilitär milis,

han är också en politisk ledare och har lyckats bilda under åren koalitioner

med alltifrån islamistiska partier till kommunistpartiet i Irak.

Och så är han också en slags välgörare.

Han har skapat ett alternativt välfärdssystem för fattiga skiter

i åren efter att den irakiska staten kollapsade.

Det är liksom många sidor som kan låta lite svårt att få ihop?

Ja, och så är han förstås också en populist som många tycker ganska illa om.

Vad händer sen då?

År 2008 lägger han ner vapnen, nästan alla vapnen, och lämnar Irak i protest.

Och säger att han inte tänker återvända för en USA-dragit sina trupper ute i landet.

Han tillbringar tre år i Iran, men reser även runt i regionen

och formar viktiga relationer bland annat Turkiets Erdogan.

Så han har ändå någon sorts politiska ambitioner?

Det har han absolut.

Men vad är det som gör att han lämnar i protest då?

För att förstå denna konflikt så behöver man också förstå Iraks ganska komplicerade politiska system.

Det var USA som etablerade det efter att de störtade Saddam Hussein.

Det bygger på en religiös etnisk maktdelningsprincip mellan kurder, sunnimuslimer och qiyamuslimer.

Det liknar lite din lebanesisiska modellen, men likt Libanon har det i Irak lätt till korruption och pluralisering mellan olika grupper i samhället.

Muktade Saddam har alltid varit emot det systemet, vilket gjorde honom än mer populär som populist.

Saddam är den ena Irakisk qiyamuslimer som har kallats både i Irak och i USA.

Och det går bra ut med miljoner på qiyamuslimer

som tror att de inte har benfittat från regeringen.

Hans främsta anhängare är Fattigashite som känner sig svikna av både USA och Iran

och vars liv bara försämrats under de senaste 20 åren.

Så han ställde sig mitt i och sa nej till Iran och nej till USA.

Så nu har han alltså hunnit att hjälpa Fattiga.

Han har varit militärledare, religiös ledare och så har han tröttnat på allt och åkte utomlands

men ändå inte helt gett upp politiken som det verkar. Vad händer sen då?

Moktade Sadr stöd växte stadigt, samtidigt som han etablerade sig som en tungviktare inom Irakisk politik.

Han fortsatte kritisera både USA och Iran och rejste till och med till Irans stora regionala fiende Saudi-Arabien

och försökte etablera sig som en medlare mellan de länderna.

Och stärkte qiyaledaren Moktade Al-Sadr sin ställning.

Enligt preliminära resultat blir den så kallade Sadr Alliansen den klart största i parlamentet i Bagdad.

I samman med Parlamentsvalet 2021 vann Sadrs parti störst stöd.

Men i det irakiska systemet innebär störst stöd i det här fallet bara 10 %

eftersom 34 andra partier deltog i valet och även väldigt många fristående politiker.

Under ett år pågick en politisk kris och till slut så misslyckades Moktade Sadr bilda regering.

Och vad gjorde han då?

Då meddelade han att han skulle lämna politiken helt och hållet och drog sig ur tillsammans med sina 73 ledamöter

ur den politiska processen totalt.

Men han hade ju så mycket anhängare och så hur reagerade de? Då vad hände då?

Det blev våldsamma upplopp.

Bland annat så angreps parlamentet och regeringsbyggnaden där regeringen sitter.

Det är unga irakiska män som kastar stenar på varandra, kastar stenar mot säkerhetspolisen.

Man ser, det ser lite ut som nästan stormningen av kapitolium i Washington.

Det är unga män som har tagit sig in i de allra största eller de andra mäktigaste byggnaderna i irakisk politik.

Och sitter på balkongen, viftar med flaggor, lutar sig tillbaka i fina kontorsstolar.

Det ser liksom inte så värdigt ut.

Hur slutar det då?

Det slutar med att Moktade Sadr gör ett offentligt uttalande och säger åt sina anhängare att ni har en timme på er

att gå härifrån eller gå hem.

Och det visar på Sadr styrka politiskt att han kan släppa loss en sån här kaotisk kraft

som kan skapa kaos i Bagdad i flera timmar och sen jättesnabbt kan han få dem att dra sig tillbaka.

Men det visar också på att han verkar ha ganska våldsamma, lite svårkontrollerade anhängare kanske?

Ja, och det kommer nog göra det svårt för honom och för Irak i framtiden.

Det är också därför väldigt många Irakier hyser ett ganska stort förakt mot Moktade Sadr för att han använder sig av vad man kan kalla för legistfasoner.

Natten till torsdagen 20 juli stormar flera hundra personer den svenska ambassaden i Bagdad.

Det är mest unga män i t-shirt och jeans. Många av dem klättrar över stacket och murar in på området.

Det är trängsel och svårt att se vad som sker i mörkret.

Några tänder eld på flaggor och andra filmar med sina mobiler.

Några viftar också med hyllningsplakat som både föreställer Moktade Sadr och hans pappa.

Snart syns rökmålen från byggnaden och lågor som flammor innanför fönstren.

Kravallpolisen är strax på plats och skingrar massorna med vattenkanoner och batonger.

Hur ska man förstå det här?

Moktade Sadr spänner sina muskler här och visar att han fortfarande är en politisk kraft att göra med i Irak trots att han formellt har dragit sig ur politiken.

Vad är det som gör att det är gatorprutester han använder och inte mer etablerade vägar för att påverka?

Ja han har ju försökt med de mer etablerade vägarna och lyckades inte skapa regering.

Gatorprutester det är Moktade Sadr i sitt SE, det är det han kan, han kan mobilisera på gatan framför allt.

Vad har han för roll i Irakisk politik och det Irakiska samhället nu?

Nu föraktas han av ganska många men han har fortfarande ett jättestort stöd.

Han är en slags kungamakare trots att han formellt inte sitter i regering.

Han kämpar just nu med regeringen som också har en chiitisk prägel om vem som är representant för den Irakiska chiismen.

Det är det vi också ser med reaktionen mot koranbränningarna.

Det var just Moktade Al Sadr som hade uppmanat till en vad han kallade ilskedemonstration.

Det är ett perfekt tillfälle för Moktade Sadr att ingå i en polemik med den Irakiska regeringen och börja tävla om vem som skyddar islams värderingar bäst, vem som skyddar koranen bäst, vem som står upp mot väst bäst. Det handlar om Irakisk inrikespolitik.

Det är klart att det finns en genuin ilska över att man skändar koranen.

Men när Moktade Al Sadr drog sig ur politiken för lite mer än ett halvår sedan

så väntade han då på en gnista, någon slags polemik, någon slags brytpunkt

där han kunde gå in och utmana regeringen och koranbränningen i Stockholm blev den gnistan.

Den passade honom bra och användade sig av.

Men hur ser då vanliga Irakier på Moktade Al Sadr?

Han är populär bland fattiga säger du, men de som inte är lika fattiga, hur ser de på honom?

Många journalister som jag talar med, många som arbetar med kultur i Irak

menar att han är en regelrätt galning. De tycker att han är extremt obehaglig

och ser på honom som en slags paria i Irakisk politik

inte för att det finns massa andra jättegoda krafter inom Irakisk politik.

Och sen ska det också tilläggas att han inte representerar alla fattiga Irak

utan en skara ur den fattiga, skitiska Irakiska befolkningen.

De som du har pratat med säger om någonting om hur de tror att det här kommer att gå vidare.

Det finns journalister och andra bedömare i Irak som jag talat med som är oroliga

för en eskalering i motsättningen mellan den Irakiska regeringen, de skitiska grupperna

som tillhör regeringen och som är allierade med regeringen som även är allierade med Iran

och andra sidan Moktade Al Sadr och hans styrkor som delvis är beväpnade.

Samman att som milismän tog till gatorna i huvudstaden Bagdad

även dem hade som mål att attackera danska symboler som svar på en koranbränning.

När Moktade Al Sadr's anhängare försökte ta sig in i den gröna zonen

där Danmarks ambassad ligger i förra veckan

då var det inte vanliga unga män som vi har sett i de här andra scenerna vi har talat om

utan då var det beväpnade milismän ur hans miliser

som hade kunnat ta steget att med våld tvinga sig in

[Transcript] Dagens Eko / Muqtada al-Sadr - milisledaren bakom protesterna mot Sverige

men han sa till dem att dra sig tillbaka när regeringsstyrkorna ställer sig mellan dem och den danska ambassaden i den gröna zonen.

De journalister jag talar med i Irak är rädda för att nästa gång en sådan konfrontation uppstår så kommer Muktade Al Sadr inte dra sina trupper tillbaka.

Men det återstår förstås att se. Det är väldigt oklart vad som kommer hända framöver.

Tack så mycket Edgar.

Tack.